

Skærtorsdag

Salmevalg

O, kristelighed, 321

Dit minde skal, o Jesus, stå, 473

Du, som gik foran os, 457

Zion, pris din saliggører, 458

Guds kærlighed ej grænse ved, 365

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Det var før påskefesten, og Jesus vidste, at hans time var kommet, da han skulle gå bort fra denne verden til Faderen; han havde elsket sine egne, som var i verden, og hans elskede dem indtil det sidste. Og mens de holdt måltid – Djævelen havde allerede sat sig for, at Judas, Simon Iskariots søn, skulle forråde ham; og Jesus vidste, at Faderen havde lagt alt i hans hænder, og at han var udgået fra Gud og nu gik tilbage til Gud – så rejser Jesus sig fra bordet og lægger sin kjortel, tager et klæde og binder det om sig. Derefter hælder han vand op i et fad og giver sig til

at vaske disciplenes fødder og tørre dem med klædet, som han havde bundet om sig.

Han kom så til Simon Peter, og Peter sagde til ham: ”Herre, vasker du mine fødder?” Jesus svarede ham: ”Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men senere skal du forstå det.”

Peter sagde: Aldrig i evighed skal du vaske mine fødder.”

Jesus svarede: ”Hvis jeg ikke vasker dig, har du ikke lod og del sammen med mig.” Simon Peter sagde til ham: ”Herre,

så ikke kun fødderne, men også hænder og hovedet!”

Jesus sagde til ham: ”Den, der er badet, behøver ikke at få vasket andet end fødderne, men er ren over det hele. Og I er rene; dog ikke alle.” Han vidste nemlig, hvem der skulle forråde ham; derfor sagde han: I er ikke alle rene.

Da han nu havde vasket deres fødder og taget sin kjortel på og sat sig til bords igen, sagde han til dem: ”Forstår I, hvad jeg har gjort mod jer? I kalder mig Mester og Herre, og med rette, for det er jeg. Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hinandens fødder. Jeg har givet jer et forbillede, for at I skal gøre, ligesom jeg har gjort mod jer.”

Prædiken

Der er så fin og klar en symbolik i fortællingen her om Jesus, der vasker disciplenes fødder: Den almægtige Gud knæler ned for fødderne af helt almindelige mennesker. Det sker den aften, hvor Jesus og disciplene spiser deres sidste måltid sammen; det måltid, vi gentager søndag efter søndag, når vi fejrer nadver. Jesus tager et klæde, hælder vand op, og begynder at vaske disciplenes fødder; de forstår ikke, hvad det er, Jesus gør. At vaske fødder var slavearbejde; og ikke en gang en jødisk slave var forpligtet på at vaske sin Herres fødder. Fødderne var altid den mest beskidte del af kroppen, for man gik med bare tæer eller sandaler i dette meget støvede område. At vaske fødder var den ultimative tjenergerning.

Vi kender også udtrykket, ”at kaste sig ned for fødderne af en anden”. Når man gør det, er det et udtryk for tilbedelse og underkastelse. Så symbolikken er fuldstændig klar i fortællingen: Jesus er blevet en tjener for sine disciple. Samtidig fremgår det også klart af fortællingen, at Jesus ikke blot er en mand, der har nogle disciple – altså en

lærermester. Jesus er ”udgået” fra Faderen, og det vil sige, at han er Gud her på jorden. Så Jesus er ikke blot en Herre og en Mester, der vender om på forholdet til sine elever; han er selveste den ophøjede og almægtige Gud, der knæler ned for fødderne af helt almindelige og uduelige mennesker.

For mig at se er der to aspekter i fortællingen, som vi skal tage med os. Det første aspekt handler om Jesu gerning. Jesus viser symbolsk, at han er vores tjener; samtidig er symbolikken kædet sammen med Jesu død dagen efter; det vil sige at Jesu død er kærlighedens gerning, og den største tjeneste et menneske kan modtage. Det andet aspekt handler om, hvad vi bliver skyldige over for hinanden: Vi skylder at tjene hinanden, fordi Gud, den almægtige, tjener os. Det er logikken. Ikke blot i fortællingen om fodvaskningen, men også i vores nadverfejring.

Og det vil jeg udfolde i resten af prædikenen.

Jesus afslutter fodvaskningen med disse ord til disciplene: ”Forstår I, hvad jeg har gjort mod jer? I kalder mig Mester

og Herre, og med rette, for det er jeg. Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hinandens fødder. Jeg har givet jer et forbillede, for at I skal gøre, ligesom jeg har gjort mod jer.”

Meningen er vel næppe, at vi skal rende rundt og vaske hinandens fødder. Men vi forstår udmærket symbolikken. Det gjorde den nuværende pave også, da han for nogle år siden besøgte et fængsel og vaskede de indsattes fødder. Det er meget mere effektivt – og meget rarere – at gå i bad. Jeg vaskede fødder sammen med konfirmanderne sidste år. Drengene for sig og pigerne for sig. Og de mente alle, at det var ulækkert og klamt. På sin vis er det sikkert også mere ulækkert i dag, fordi vi pakker fødderne ind i plastik eller andet materiale, så de kommer til at stinke af gammelt fodsved. Men pointen er jo netop, at det er ulækkert. Det er ikke noget vi gør af egen fri vilje, fordi vi synes, at det er rart. Jo, elsker vi nogen, så vil vi måske gå langt i forhold til den slags; men så gør vi det vel også for at stadfæste kærligheden, eller hvad? Vi gør netop ikke noget af egen fri vilje – medmindre vi kan se, at vi selv får

noget ud af det. Derfor tror jeg, at meningen er, at vi skylder hinanden en hel del. I kristen terminologi, ja, så skylder vi hinanden livet; for det er livet, vi får givet, og vi får det ikke blot givet af Gud, vi giver det også til hinanden: for vi lever i gensidig afhængighed, og giver vi ikke hinanden livet, så har vi intet liv. Vi sikrer livet ved at have regler for, hvordan vi omgås hinanden, og ved at vi respekterer de regler. Det er lidt som en kontrakt: Vi vælger at acceptere livet og spillereglerne i det samfund, som vi er en del af, for at flest mulig kan leve i det; og det kommer i sidste ende også os selv til gode, fordi det skaber tryghed og velstand.

Men livet skal også være værdifuldt, og derfor skylder vi ikke blot at give hinanden rum til at leve i; vi skylder hinanden kærlighed, og det vil sige engagement i hinandens liv. Hvis jeg skal pege på én grundsynd i dag, og en grundsynd er noget, der splitter mennesker ad, så er det, at vi er så forbandet optaget af vores eget livsprojekt, og hvis vi skal engagere os i andre mennesker, så er det ikke, fordi det er nødvendigt; så er det fordi, det hænger

sammen med den person, vi ønsker at være. Vi skal designe det liv, der passer til os, som harmonerer med vores personlighed. Der er sikkert mange succesfulde og lykkelige mennesker og familier, for hvem livsprojektet er gået godt; men der er så sandelig også mange, der ikke kan være med, når det hele drejer sig om at fremvise sin egen succes. Og os, der ikke er helt så succesfulde, som tiden kræver af os, vi forsøger af al magt at skjule, at vi ikke har styr på det, og vi håber af al magt, at ingen vil opdage, at vi blot er tomme tønder. Det er et enormt pres, vi lægger på os selv, og der kan for mig at se ikke herske nogen tvivl om, at det er hovedårsagen til den omfattende stress og udbrændthed, som vi ser på arbejdsmarkedet.

Jeg er overbevist om, at evangeliet har noget fundamentalt forløsende at meddele os, vi mennesker, der jager vores egen livsdrøm, og forsøger at designe vores liv ud fra håbløse idealer, som vi har udkrystalliseret ved at kigge ind i os selv. Svend Brinkman siger i øvrigt, at hvis vi kigger ind i os selv, så finder vi ikke andet end indvolde.

Evangeliet har det forløsende budskab at meddele os, at vi er her for at tjene vores næste. Og så er den ikke længere. Vi er her for at tjene vores næste i selvforglemmende kærlighed. Nu kan vi så få den fejlopfattelse, at vi skal være en succes, når vi tjener vores næste. Hvis vi skal være virkeligt selvforglemmende, så skal vi også være selvopofrende. Men den selvopofrende godhed kan også være et livsprojekt, der i højere grad handler om os selv, end dem vi ønsker at tjene: At vi selv får succes som gode hjælpere rundt omkring, hvor mennesker har brug for omsorg. Men evangeliet siger: Du skal ikke være en succes. Du skal blot elske. Og du kan begynde med at vaske de andres fødder. Hvis du så i den proces opdager, at du helt glemte dig selv, så er det nok fordi, at du blev optaget af et andet menneske. Og måske fandt du i mødet med det menneske ud af mere om dig selv, end du kunne hitte ud af, ved at betragte dine indvolde.

Vi skylder at vaske hinandens fødder. Vi er hinandens tjenere. Og det betyder, at vi i vores fællesskab er forpligtet på at drage omsorg for enhver, der har brug for

det; uanset hvilken omsorg, det drejer sig om. Det er netop sådan, som hinandens tjenere, at Jesus Kristus er opstået iblandt os. Og det er kun derfor, budskabet er et evangelium, et godt budskab. For når vi tjener hinanden, hviler vores tjeneste på den største af alle tjenester: Jesu død for os på korset.

Og så er vi tilbage ved Jesus, der knæler ned ved disciplenes fødder, som den ydmyge tjener, der frivilligt og omsorgsfuldt vasker deres fødder. Simon Peter er forbløffet og vil ikke, at deres lærermester skal vaske hans fødder. Men det er sådan set afgørende, at Jesus vasker deres fødder. Også når vi går til gudstjeneste. Vi skal ikke tro, at vi kommer her for at vaske Guds fødder. Det har Gud ikke brug for. Hvis Gud har brug for noget, så er det, at vi vasker hinandens fødder. Ikke for vores egen skyld, heller ikke for Guds skyld, men for vores næstes skyld. Vi kommer her for at huske på, at Gud *har* vasket vores fødder. Vi kommer her for at huske, at Gud er den tjener, der ikke overlader os til os selv. Og jeg finder intet smukkere symbol på det, end Jesu død på korset. Det er

en kærlighedsgerning, som vi ikke kan *begribe*; men vi kan *gribe* den i tillid til, at Gud står bag. Ligesom Gud står bag den korsfæstede Jesus på vores altertavle her i Ødsted.

Vi kalder korset for en gåde. Det hænger ikke sammen med vores umiddelbare erfaring af livet og af verden. Men jeg tror, at korset har forandret noget imellem os. Vi forstår kun det *noget* ved hjælp af symboler: korset, fodvaskningen, måltidet. Det *noget* er vores tro. Vores tro bygger på den forunderlige sandhed, at Gud selv, den almægtige, er blevet vores tjener. Det er et magtfuldt symbol, for det kan ændre verden; det *har* ændret verden i kraft af den kærlighed, der ligger bag. Og det er vores tro på den kærlighed, som vi er kaldet til at bære med ud af kirken, når gudstjenesten fortsætter uden for murene, på den anden side af døren. Amen.

Kirkebøn

Vor Herre og vor Gud. Tak, at du blev vores tjener. Tak, at du i din almægtighed ikke fandt dig for fin til at knæle ned for disciplenes fødder for at vaske dem og tørre dem af. Vi

beder dig om, at vi må mærke dit nærvær, når vi knæler ved dine fødder, om lidt ved nadverbordet. Skab i os en tillid til din tjeneste; og lad den inspirere os til at gå videre, til at vende blikket mod naboen, til at se den nød, vi forsøger at undgå. Herre, lad vores angst for livet vokse til et påskehåb.

Vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv dem trosskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker.

Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du med Søn og Helligånd lever og råder fra evighed til evighed.